

بررسی وجوه مشترک معماری اسلامی ایران و موسیقی سنتی ایران

شهرزاد طالب صفا*^۱، مائده عربی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی معماری، دانشکده هنر، دانشگاه سمنان

۲- استاد معماری، دانشکده هنر، دانشگاه سمنان

خلاصه

همه ی هنرها به صورت عرضی با یکدیگر ارتباط دارند چرا که هدف همه آن ها تجلی زیبایی است. در هنرهای اسلامی بیان و تجسم صفات جمال الهی به عنوان منبع زیبایی هدف اصلی قرار می گیرد. از این رو گمان می رود با توجه به هدف مشابه، اشتراکات بسیاری بین هنرهای اسلامی وجود داشته باشد. در این پژوهش دو هنر موسیقی و معماری که جلوه های جمالی و جلالی مشابهی را بروز می دهند، مورد مطالعه قرار گرفته است. بدین منظور ابتدا مفهوم موسیقی و معماری اسلامی بطور مختصر بیان شده و سپس وجوه مشترک آن ها معرفی و بررسی می شود. نتیجه بررسی ها نشان می دهد که مفاهیم مشابهی در وجوه مشترک این دو هنر وجود دارد و این مفاهیم در جهت رسیدن به هدف مشترک که همان بیان صفات الهی است، قرار می گیرند.

کلمات کلیدی: معماری اسلامی، موسیقی سنتی، وجوه مشترک، مفاهیم درونی

۱. مقدمه:

در زمینه ارتباط هنرها با یکدیگر همواره صحبت های بسیاری می شود. تأثیر پذیری و تأثیر گذاری هنرها بر یکدیگر در طی تاریخ وجود داشته است. «وحدت هنر، ریاضیات، هندسه و فلسفه در تمدن اسلامی آن چنان گسترده و وسیع بود که امروزه نمی توان در شرح حال چگونگی شکل گیری آن، به تفکیک هنرها از هم نشست. این درهم تنیدگی و وحدت (که ماهیت تئوآمان عرفانی و فنی داشت) آغاز مبارکی بر شکل گیری هنر اسلامی شد و آثار و نتایج خود را در معماری، خوشنویسی، تذهیب، تزیین و موسیقی تئوآمان بر جا گذاشت.» [۱]

«شوپنهاور مدعی است که همه هنرها میخواهند به مرحله موسیقی برسند. با توجه به مقام شوپنهاور حداقل آنچه که در این جمله میتوان دریافت این است که هنرمعماری در نهایت به مقام موسیقی در حرکت است یا سرانجام مقام معماری همان مقام موسیقی در عالم هنر است.» [۲]

Email: shtalebsafa@yahoo.com

از زمان نخستین فیلسوفان یونانی وحدت موسیقی و معماری جهان آفرینش مطرح بوده است و آن ها معتقد به ترنم موسیقی در معماری جهان آفرینش بوده اند [۳].